
Nyt om

ARBEJDERMUSEET

& ARBEJDERBEVÆGELSENS BIBLIOTEK OG ARKIV

april-september

2009 nr. 2

UDSENDT AF ARBEJDERMUSEETS VENNER

Forside-illustration: Fra Arbejdermuseets nye særudstilling *Arbejdernes Kunstforening 1936-2009* ses her: Erling Frederiksen: Familien omkring middagsbordet, 1951-52. Olie på lærred. Læs mere om udstillingsåbningen side 5-6, om bogen om kunstforeningen side 18-19 og om foreningens vellykkede rundvisning side 20.

Særudstillinger i 2009

Arbejdernes Kunstforening Kunst til folket 1936-2009

21. februar - 10. maj 2009

STATSMINISTRE

8 socialdemokrater

13. juni.- 5. april 2010

Balkonudstilling:

Sømandsliv

15. januar - 1. juni 2009

Faner i festsalen

12. juni - 30. august 2009

Åbningstider:

Museet: Alle dage kl. 10-16

Bibliotek og Arkiv: Mandag-torsdag kl. 10-16

Vejledning: Tirsdag og torsdag kl. 12-16

Tlf.: 33 93 25 75

Omvisninger kan bestilles:

Mandag-torsdag kl. 13-16

Tlf.: 33 48 03 30

Café & Ølhalle "1892":

Alle dage 11-17, køkkenet åbent 11.30-16.00

Tlf.: 33 33 00 18

E-post: arbejdermuseet@arbejdermuseet.dk

Hjemmeside: www.arbejdermuseet.dk

HILSEN TIL MEDLEMMERNE

Vi siger tak for den positive modtagelse af foreningens kontingentopkrævninger - selv om de kom tæt på sidste års opkrævninger. Som tidligere meddelt var dette nødvendigt for at kunne levere det nye medlemskort, som vi som bekendt har lovet at sørge for.

På de sidste to sider af dette medlemsblad er således markeret dit medlemskort på side 23 og med postvæsenets påtryk af dit navn og adresse på bagsiden. Et udklip heraf vil således kunne benyttes fremover ved adgang til museet og ved rabatkøb i museumsbutikken - samt ved besøg på arbejdermuseer andre steder i Europa. Medlemskortet er gældende til 1. april næste år.

Er der problemer med denne nye service, hører vi gerne fra dig pr. tlf. eller e-mail (se adresselisten side 21).

*Med venlig hilsen
Bestyrelsen*

Nyt om Arbejdermuseet udgives af Arbejdermuseets Venner. **Redaktion:** Henning Grelle, Preben Hansen, Jørgen Strand, Peter Ludvigsen, Hanne Abildgaard, Jacob Bjerring-Hansen og Preben Sørensen (ansvarshavende redaktør). **Lay-out og tryk:** Ihle Grafisk Produktion, Broager. **Oplag:** 3.000 eksemplarer. Bladet udkommer d. 15/1, 15/4 og 1/10 med deadline 1 måned før. **Redaktionens adresse:** Redaktør Preben Sørensen, Sundgade 3, 6400 Sønderborg, tlf. 33 91 85 10. E-mail adresse: prebensorensen@bbsyd.dk **ISSN nr.0907-0753.**

Arbejdernes Forsamlingsbygning og UNESCO's verdensarv

Af Peter Ludvigsen

UNESCO's liste over verdens kulturarv omfatter i Danmark bl.a. Kronborg, Roskilde Domkirke og Jellingestenene. Før et monument eller landskab kommer på listen, skal det stå i nogle år på den såkaldte tentative, hvor kandidaterne udsættes for en slags modning.

I øjeblikket er både kultur og natur på tentative: Herrnhuterbyen Christiansfeld i Sønderjylland, Frederiksstadten med Amalienborg i København, det grønlandske jagtområde Aasivisuit, Arnangarnup Qoorua, Vadehavet og Vikingetidens Trelleborge er sammen med flere andre på listen efter den seneste revision.

Arbejdersmuseet indstillede Arbejdernes Forsamlingsbygning i Rømersgade, København, som museet som bekendt har til huse i og ejer.

Forslaget blev i første omgang afvist af Kulturarvstyrelsen. Men afvisningen havde karakter af et forslag om at etablere en sammenlignende undersøgelse af Folkets Huse på det internationale plan for så at foreslå en "transnational serienominering" af arbejderhisto-

riens bygningsmonumenter til tentative og på sigt at få optaget en række arbejdermonumenter på listen over Verdens kulturarv.

Her på museet var vi meget positivt overraskede over det gode forslag fra Kulturarvstyrelsen og har med fornøjelse taget "førertrøjen" på for at undersøge sagen.

Undersøgelse på verdensplan

For at finde frem til egnede forslag bruger vi nu det internationale netværk, som eksisterer i WORKLAB – The International Association of Labour Museums, som jeg er formand for.

I første omgang går opgaven ud på at få et overblik over hvor mange kvalificerede bygninger, der eksisterer på verdensplan.

Efter min opfattelse skal de helst være fra tiden før 1. Verdenskrig, altså fra en væsentlig periode i industrialiseringen og i arbejderbevægelsens historie. Man kan også forestille sig bygninger, som er bygget senere, men som kan have en arkitektonisk interesse

udover arbejderhistorien. Sådanne eksempler – man kunne forestille sig tyske forsamlingsbygninger bygget af Bauhaus-arkitekter i mellemkrigstiden – kunne måske bryde den historiske tidsramme.

I 2. omgang vil det være væsentligt, at bygningerne stadig har en autenticitet, altså at den oprindelige historiske dimension og det oprindelige udtryk stadig er intakt. Det vil ofte være tilfældet, hvis bygningerne er fredet, mens en række bygninger, der fra starten har været interessante, er ændret helt gennem til- og ombygninger i årenes og udviklingens løb og på den måde har mistet det vigtigste af deres oprindelige karakter, selvom de stadig kan have vigtige roller i samfundet eller fagbevægelsen. Det er sket for rigtig mange.

Umiddelbart vil vi altså forsøge at skabe en liste over de meste oplagte eksempler. Fra museets side havde vi allerede lavet en foreløbig oversigt, da vi indleverede forslaget om Arbejdernes Forsamlingsbygning, til Kulturarvstyrelsen sidste år.

Andre eksempler

I den anden ende af Verden findes en interessant bygning fra 1872 i Melbourne i Australien. Den er fra 1872 og en af de ældste i Verden. Vores egen Arbejdernes Forsamlingsbygning er fra 1879 og en af de bedst bevarede. Der findes flere eksempler i Sverige og Finland.

I Tyskland har mange af forsamlingshusene lidt en krank skæbne. Den begyndte, da nazisterne i et koordineret angreb erobrede alle fagforeningernes forsamlingsbygninger d. 2. maj 1933. Senere blev mange af dem bombede sønder og sammen for så at fortsætte en temmelig forskellig skæbne i hhv. Forbundsrepublikken, DDR og Polen. Men der findes stadig eksempler med en høj autenticitet og det skal blive

interessant at se, hvad vi ender med her.

I et af Europas tidligst industrialiserede område i Belgien og Nordfrankrig findes stadig forsamlingsbygninger – Ons Huis eller La Maison du Peuple – alt efter hvilket belgisk man nu taler. På illustrationen ses et af de to meget fine bygningsværker i Gent.

Indtil videre er Storbritannien relativt tyndt besat i vores oversigt, men det kan være, det ændrer sig. De mest markante er små landlige huse, som har fungeret som "Strike Schools" i 1800-tallet.

Umiddelbart har ingen spillet ind med et overblik fra Middelhavslandene, og vi mangler også noget mere solidt fra Nordamerika.

Internationalt seminar

Undervejs i forløbet er vi allerede stødt på personer, der har skrevet afhandlinger om Folkets Huse, og det er klart, at der vil dukke flere eksperter op i løbet af de næste måneder. Planen er derfor i 2. omgang at samle en række af disse i København for på et internationalt seminar at få præciseret kriterier og aftalt en liste med forslag.

Hvis forslagene skal komme helt igennem til til tentativlisten på internationalt plan, vil det kræve, at flere nationale eller delstatsregeringer og en række kommuner er med ind i forløbet af hensyn til fredning, ejerskab, erstatninger, turiststrategier osv.

Både på det nationale og det internationale plan skal forslagene så vurderes af ICOMOS – The International Council of Monuments and Sites.

Hele processen tager adskillige år. Den vil givetvis blive besværlig undervejs, men lige nu er det en spændende udfordring, og tænk hvor det ville være fint, hvis Arbejdermuseet kunne være drivkraften i, at arbejderhistoriens bygningsmonumenter får en varig plads på listen over Verdens kulturarv.

Arbejdernes Forsamlingsbygning – på liste over Verdens kulturarv?

Samtidskunst for hele folket

Velbesøgt åbning af værker fra Arbejdernes Kunstforening

Af Preben Sørensen

En af de mest aktive og betydningsfulde kunstforeninger i 20. århundrede, Arbejdernes Kunstforening, forærede i 2002 sin samling på 367 malerier og 1.444 stykker grafik og tegninger til Arbejdermuseet. Det bedste fra den omfattende kunstsamling, der gennem mere end et halvt århundrede har dannet basis for foreningens arbejdspladsudstillinger, formidles nu i en bog og en særudstilling, som blev åbnet den 20. februar med stor deltagelse af bl.a. kunstforeningens og venneforeningens medlemmer.

Ved åbningen takkede museumsdirektør Peter Ludvigsen for den store tilslutning og omtalte beslutningen af lade kunstforeningens samling overgå til Arbejdermuseet, som passede fint ind i museets ønske om at opnå også en kunsthistorisk profil. Dette var også tidligere blevet markeret i et samarbejde med museet med solidarisk sigte i form af støtte til den 3. verden gennem særudstillinger i 1987-89, med støtte også fra LO.

- Denne udstilling er således en konfirmation af et effek-

tivt og inspirerende samarbejde med Arbejdernes Kunstforening, sagde museets direktør (der også selv yder en indsats som kasserer i kunstforeningen).

Kampen mod fiduskunst

Kunsthistorikeren Hanne Abildgaard, nu med titel og ansvar som museets forsknings- og formidlingschef, orienterede om baggrunden for foreningen og udstillingen.

- Historien begyndte i 1936. Da oprettede AOF en forening, der skulle tilbyde god, billig grafik til arbejderhjemmene. Kampen mod fiduskunsten var i centrum på

det tidspunkt. Den var aktualiseret af en sag i Københavns Byret, hvor en kunsthandler stod tiltalt for omfattende svindel med masse-fremstillede billeder. Billederne blev solgt i frokoststuerne på de københavnske arbejdspladser, og ved at udnytte arbejderpublikummets manglende erfaring med kunst var det lykkedes at kaste et skær af finkultur over komplet værdiløse malerier, som blev afsat på afbetaling til hårrejsende priser.

- Efter 2. Verdenskrig oprettedes så den nuværende Arbejdernes Kunstforening, som gennem mere end et halvt århundrede har den

Hanne Abildgaard orienterede om særudstillingen -her ved venneforeningens rundvisning (foto Jørgen Strand).

En af udstillingens mange værker: Rasmus Nellesmann: *Bådeværft* (Karl Jolles Værft, Faaborg), 1957. Farvelitografi. Udgivet af Arbejdernes Kunstforening 1957.

stået bag udstillings-virk-somhed, foredrag, dialoger mellem kunstnere og arbejdere og en maleskole. Ikke mindst har den ydet en gigantisk indsats med afholdelse af vandredstillinger, som har bragt samtidskunsten ud på arbejdspladserne. Pointen var, at folk skulle vænne sig til kunsten ved at have den om sig til daglig og i kendte omgivelser. I dag er foreningens væsentligste aktiv den velbesøgte og traditionsrige maleskole i Grøndal Centret i København med professionelle kunstnere som undervisere.

Hanne Abildgaard omtalte tidligere formænd som Preben Wilmann, Erik Hansen og John Mølgaards store indsats gennem årene, i samarbejde med kunstnere

som Erling Frederiksen, Dan Sterup-Hansen, Aksel Jørgensen og Bjarne Espensen. Hun takkede kunsthistorikeren Connie Hansen og Vivi Lønborg Andersen, museumsafdelingen, for en stor indsats i forbindelse med udstillingen og bogen om foreningen.

Foreningens historie i bogform

Hanne Abildgaard omtalte desuden bogen *Arbejdernes Kunstforening Kunst til folket 1936-2009*, som udkom ved udstillingens åbning og retter blikket mod foreningens virksomhed i hele dens bredde samt den sætter den ind i den større kulturelle sammenhæng, den har været en del af.

- Bogen blev større end planlagt på grund af den

brede omtale af arbejderbevægelsens indsats på det billedmæssige område, sagde Hanne Abildgaard, som er forfatter af bogen sammen med Connie Hansen. (Se boganmeldelsen side 18 - 19).

Hun takkede for økonomisk støtte til projektet fra Kulturarvsstyrelsen, Højesterets-sagfører C.L. Davids Legat for Slægt og Venner, Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond, Eduard Walthers Legat samt Ny Carlsbergfondet.

"Vi lever endnu"

Kunstforeningens nuværende formand, Erik Juul Andersen, åbnede officielt den nye særudstilling og understregede, at foreningen lever endnu, selvom vi lever i en tid, hvor markedskræfterne styrer mere og mere.

- Således har foreningen siden 2002 ikke modtaget tilskud fra LO og Kulturministeriet. Vi har stadig vores maleskole i Grøndal Centret, men nu er der indført dobbelt egenbetaling for kursisterne, og senest er der sket en fordobling af huslejen, sagde formanden, der endvidere omtalte foreningens møder og udflugter, inden den store forsamling hyggede sig med tre fællessange og så gik ned for at se den store udstilling i særudstillingslokalerne.

Socialdemokratiske statsministre på udstilling

Af Helle Leilund

I 2009 har Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv 100 års jubilæum. Det runde år markeres med en særudstilling på Arbejdermuseet med titlen "Statsministre – 8 socialdemokrater". Udstillingen vil kunne ses fra den 13. juni 2009 og frem til 6. april 2010.

Formålet med udstillingen er at give museets gæster – børn, unge, voksne – et exceptionelt indblik i arkivets og museets spændende samling af "statsministermateriale". Tilsammen rummer ABA og Arbejdermuseet dokumenter, fotografier, plakater og genstande, som gennem 100 år er blevet indsamlet for at bevare, sikre kendskabet til og øge bevidstheden om den danske arbejderbevægelses og arbejderne historie i Danmark.

Baggrund for udstillingen

I 1942 døde Danmarks første socialdemokratiske statsminister, Thorvald Stauning, efter 13 års uafbrudt virke på posten. Efterfølgende kom hans store arkiv og en hel del personlige genstande til Arbejderbevægelsens Arkiv. Siden da har det været en fast tradition, at danske socialdemokratiske statsministre løbende har afleveret eller

testamenteret deres arkiver til ABA. Det gælder Hans Hedtoft, H.C. Hansen, Viggo Kampmann, J.O. Krag, Anker Jørgensen og Poul Nyrup Rasmussen. Vilhelm Buhls arkiv befinder sig som det eneste på Rigsarkivet.

I Danmark blev folkestyret indført i 1849, alligevel skulle der gå 75 år før Socialdemokratiet i 1924 blev regeringsbærende for første gang og landet fik sin første statsminister med arbejderbaggrund. I de følgende 76 år af det 20. århundrede kom Socialdemokratiet til at indtage en helt central politisk position. I godt 52 af de 76 år blev statsministerposten i Danmark således varetaget af en socialdemokrat; et udtryk for den store betydning som socialdemokratiet som parti og bevægelse og de socialdemokratiske statsministre havde for udviklingen af det danske samfund og den danske velfærdsstat.

ABA's statsministerarkiver indeholder store mængder originalt materiale, som længe har været særdeles eftertragtet af forskere og studerende, der især har brugt arkivalierne ved fremstilling af monografier og videnskabelige afhandlinger. Kendskab til arkivalierne

har derimod været meget begrænsede for den brede offentlighed. Det bliver der med den kommende udstilling rådet bod på.

Gør gode tider bedre!

Udstillingen "Statsministre – 8 socialdemokrater" har som ambition at give et vedkommende og nærværende indblik i de 8 danske socialdemokratiske statsministres liv og politiske virke. Der vil blive vist sider af dansk politisk historie som mange vil kunne genkende – vigtige danmarkshistoriske begivenheder, kendte valg-slogans og partiprogrammer, personlige nederlag og sejre – men udstillingen vil også fokusere på ukendte eller overraskende sider ved statsministrene og tilværelsen som statsminister i Danmark.

De enkelte rum og afsnit i udstillingen vil blive ret forskelligartede. Ét udstillings-afsnit vil placere de 8 socialdemokratiske statsministre kronologisk, biografisk og politisk: Den enkelte statsministers personlige historie introduceres, der fortælles om de forskellige veje til magten, vigtige politiske projekter sat i relation til tidens nationale og interna-

Stud. mag. Astrid Orsleff Hansen på museets fjernmagasin i færd med at udvælge genstande til ABA's jubilæumsudstilling.

tionale forhold. Et andet udstillingsafsnit vil omhandle statsministerfunktionen og statsministeriet i en overordnet, kulturhistorisk kontekst.

Et udstillingsafsnit kommer til at omhandle den lange danske tradition for at gøre tykt grin med politikere, og dermed også statsministre, med satiretegninger i aviser og blade.

Enkelte steder i udstillingen fortælles om statsministre hver for sig, men de fleste snit vil være på tværs af tid og personer, og fokusere på det karakteristiske for statsministre som helhed eller på det særlige ved at være en socialdemokratisk statsminister. Det kan fx være måder at håndtere privatliv og husførelse på, udfoldelse af et poetisk eller kunstnerisk talent, eller det

forhold, at en statsminister har en forpligtelse til at være hele landets, hele befolkningens og ikke kun arbejderklassens repræsentant.

Forskelligheder

Arten af ABA's statsministerarkivalier er meget forskellig, og det vil udstillingen afspejle. Nogle typer arkivalier repræsenterer således en statsministers almindelige, daglige rutine og findes derfor bevaret i stort antal. Det gælder fx de mange forlæg til statsministrenes politiske taler. Andre typer arkivalier kan være interessante, fordi de er unikke, og man tvinges til at gå helt tæt på indholdet og de præcise formuleringer i fx 'hemmeligt' eller 'fortroligt' stemplede dokumenter fra en given højspændt politisk situation. Vi vil gøre en

udstillingsmæssig pointe ud af arkivaliernes forskelligheder. I udstillingens centrale rum bliver der således fokus på mængderne, på den højludte tale og kraftfulde politiske agitation.

Her skal det handle om de politiske budskaber som er tiltænkt potentielle vælgere, politiske modstandere og offeligheden i almindelighed og som findes så rigeligt bevaret i ord, billeder, på skrift og lyd fra alle de 8 socialdemokratiske statsministre. I rummet ved siden af bliver stemningen og temaet helt anderledes fortættet, her bliver de hemmelige dokumenter og de fortrolige forhandlinger og konspirationer nærstuderet under lup.

I tilknytning til udstillingen udgives en illustreret antologi med bidrag og nye vinkler fra en række anerkendte forfattere med indgående kendskab til statsministrenes historie og virke.

Bogen kommer både til at fungere som katalog til udstillingen og som selvstændig bog efter udstillingens ophør.

I samarbejde med Skoletjenesten vil der blive arrangeret undervisningsforløb og udarbejdet undervisningsmateriale til folkeskolen og gymnasierne.

ABA gennem 100 år

Af Henning Grelle

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv lever stadig, og den 12. juni 2009 kan de første 100 år fejres. ABAs eksistens og aktiviteter har givet arbejderhistorien en plads i Danmarkshistorien.

Arbejderbevægelsens Arkiv blev oprettet den 12. juni 1909 af Socialdemokratiet og De samvirkende Fagforbund, nu LO. Formålet skulle være at indsamle arkivalier og bøger fra arbejderbevægelsens tre grene: Den politiske, den faglige og den kooperative samt indsamle litteratur fra den udenlandske politiske og faglige arbejderbevægelse.

Hensigten var at skabe et sted, hvor arbejderbevægelsens tillidsmænd kunne dygtiggøre sig og stifte bekendtskab med den politiske, økonomiske og sociale litteratur.

Desværre havde arbejderbevægelsen ingen plan for hverken pladsforhold eller ressourcer og heller ikke nogen forestilling om, hvordan man skulle bevare, registrere og tilgængeliggøre

samlinger. Der kom først styr på arkivet i 1925, da det nystartede AOF overtog ledelsen.

AOF's sekretær *Oluf Bertolt* blev arkivar på deltid og han formåede de følgende 12 år at foretage en mere systematisk indsamling, samtidig med at han blev den første store formidler af arkivets samlinger. Han skrev en række væsentlige bøger om den tidlige arbejderbevægelse samt det første bind af Socialdemokratiets historie "En bygning vi rejser" (1954). Han skrev også ca. 100 portrætter af arbejderledere til Dansk biografisk Leksikon, der udkom i årene 1933-44. Han stod endvidere bag udgivelsen af "Arbejdersangbogen", der siden 1926 er kommet i utallige udgaver og oplag.

Bertolts efterfølger som arkivar, den tyske emigrant *Karl Raloff*, fik kun få år på posten. Ved den tyske besættelse måtte han flygte til Sverige, og arkivet blev mere eller mindre lukket, indtil *Børge Schmidt* i efteråret 1941 blev ansat som arkivar på fuld tid.

På Hjalmar Brantings Plads

Børge Schmidt var udlært maskinarbejder og satsede på en politisk karriere. Hans største indsats var at han sørgede for at Staunings arkivalier, efter dennes død i maj 1942, undgik forbrændingsanstalten. Dermed reddede han ikke blot vigtige papirer, men også værdifulde genstande som blev ført fra Valeursvej til en plads i Foreningsbygningen, på 5. sal i Rosenørns alle, hvor arkivet var placeret. Frygt for schalburgtage af foreningsbygningen og dermed et tab af kulturarven efter Stauning fik bestyrelsen i 1943 til at købe en stor villa på Hjalmar Brantings Plads. Dette sted udfyldte rammerne for arkivets virke fra åbningen i 1944 til fraflytningen i 1970.

Den første tid udviklede sig i gunstig retning. Bibliotek blev føjet til navnet, som blev forkortet til ABA. Der kom mere styr på bøgerne, og fra 1948 fik man statsstøtte til driften, da bogsamlingen blev erklæret for et værdifuldt supplement til det almene biblioteksvæsen.

Den statelige villa på Hjalmar Brantings Plads var arkivets hjemsted fra 1944-70.

I biblioteket og på læsesalen i den smukke villa herskede en ganske særlig atmosfære. Børge Schmidt og de få ansatte forstod gennem udstillinger og foredragsaftener at gøre ABA mere kendt. Børge Schmidt stod også for markante udgivelser som "80 Louis Pio breve", der offentliggjorde hidtil ukendte Pio-breve, og "Th. Stauning. Mennesket og politikerens" som han redigerede (1964).

Villaen blev imidlertid hurtigt en katastrofe for arkivet. Kælderen blev snart fyldt op, og omegnens cykelkældre måtte lejes og benyttes

til rariteter. Penge var der heller ingen af i arbejderbevægelsen, trods fuld beskæftigelse i 1960'erne.

Til Folkets Hus

Med LO's formand, *Thomas Nielsen*, i spidsen var, fagbevægelsen stemt for at splitte ABAs samlinger, således at arbejderbevægelsen kun beholdt en lille del, der kunne placeres på den nybyggede LO-skole i Helsingør.

Historien endte med, at først arkivet og senere biblioteket fik plads i kælderen under Folkets Hus på Enghavevej. Her kunne et nyt ABA med

bedre pladsforhold åbne den 1. oktober 1971. Løsningen viste sig at være i sidste øjeblik, for knap nok var indvielsesfesten overstået, før uddannelsessøgende i hidtil uset omfang myldrede ind for at låne litteratur om socialisme og arbejderorganisation.

Samtidig offentliggjorde Danmarks største fagforbund, SiD, en undersøgelse der viste, at skolebøgerne ikke indeholdt oplysninger om arbejderbevægelsen og når de endelig gjorde det, var der tale om stærkt kritisable nedvurderinger.

ABAs medarbejdere havde store planer for en langt større synliggørelse af arbejderens betydning i samfundet, men de mente ikke, at ressourcerne rakte til at gøre ABA til en forskningsinstitution. Man arbejdede i stedet med at stifte et forum, der kunne være udgivelsesklub for de studier og undersøgelser, som de studerende var i fuld gang med at gennemføre.

SFAH stiftet

I december 1970 stiftedes "Selskabet til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie", SFAH, i Folkets Hus, og i 1971 udsendte selskabet sin første årbog med artikler om arbejderbevægelsen. ABAs bestyrelse havde i januar 1971 ansat den tidligere HK-formand *Henry Gran* som administrativ leder på deltid. Han blev i 1978 afløst af tidligere formand for 'Blik og Rør', *Arnold Johansen*.

ABA havde på det tidspunkt haft en betydelig tilvækst til samlingerne. Biblioteket havde fået plads i lyset på 2. sal, og arkivet var godt på vej til at fylde hele kælderens.

I 1983 fik ABA status som forskningsbibliotek og kom på finansloven. Der var nu lagt op til at gøre ABA til en forsknings- og formidlingsinstitution. Det blev signaleret ved 75 års jubili-

læet, hvor der udkom en bog om arkivets historie, og en bog "Under de røde faner" skrevet af mig.

I jubilæumsåret besluttede man også at udsende et årsskrift med nyheder, artikler om arbejderbevægelsen og oplysninger om samlingernes tilvækst. En anden større satsning, på initiativ af bestyrelsesformand *Max Harvøe*, var en serie på 12 hæfter om arbejderbevægelsen i 12 forskellige lande, der udkom i årene 1986-88.

I 1984 blev *Arnold Johansen* afløst af oplysningssekretær i NNF, *Børge Petersen*. ABA fik samtidig en ny struktur, med en administrativ chef på deltid og afdelingsledere i henholdsvis bibliotek og arkiv. I 1988 begyndte planlægning

gen af to nye markante udgivelser, nemlig en bog om 1. majs historie i anledning af 100-årsjubilæet i 1990 og en bog om kvindernes valgret i anledning af 75-årsjubilæet samme år.

I 1980'erne fik bogen konkurrence fra de nye elektroniske medier. ABA gjorde forsøg med arbejderhistorie på video og der blev lagt mange kræfter i serviceringen af TV-serien "Snart dages det..." der i 7 afsnit skildrede arbejderbevægelsens historie i tiden frem til 1930'erne. ABA forsøgte uden held at blive arbejderbevægelsens mediearkiv.

Atter en flytning

Der ventede dog en større opgave, da jeg i december 1989 blev leder af ABA. Arbejdernes Fællesorganisation, der var ejer af

Der var bedre plads til bibliotek og arkiv i kælderen hos Folkets Hus, Enghavevej, fra 1971.

Folkets Hus, diskuterede frem og tilbage, om huset skulle sælges eller renoveres til nyt kongrescenter. Begge løsninger gav ABA problemer med pladsforholdene, og det var ensbetydende med, at ABA måtte finde en ny adresse. F.eks. var der indført stop for indsamling som følge af en aflevering på 800 flyttekasser fra Danmarks kommunistiske Parti!

Efter mange problemer med at finde en velegnet bygning, der både kunne rumme og bære tunge bøger og arkivalier, faldt valget på et tidligere trykkeri på Nørrebrogade. Her kunne nye lokaler indvies i oktober 1993.

Flytningen blev finansieret af LO, og efter lang tids arbejde med nyplacering af samlingerne kunne ABA igen påbegynde forskning og formidling, men nu stod en ny stor udfordring på dagsordenen: Informations-teknologien.

Skulle ABA være "med på vognen", var kravet, at bøger og tidsskrifter, arkivalier og fotos med et slag skulle gøres tilgængeligt på internettet. I 1996 påbegyndtes derfor et projekt finansieret af LO, der skulle modernisere ABA elektronisk og bringe det op i superligaen.

I oktober 1993 kunne de nyindrettede lokaler i Nørrebrogade tages i brug.

En stor bedrift

Fra marts 1999 var der adgang til ABAs samlinger på adressen www.aba.dk Det var en stor bedrift i betragtning af at ABA stod for udgivelsen af Socialdemokratiets historie "Udfordring og Omstilling" med artikler om partiets politik fra 1971 til 1996 og i 1998 det ene bind af LO's historie, redigeret af mig sammen med arkivar Anette Eklund Hansen.

ABA var ved årtusindskiftet blevet en stor institution, men økonomien voldte problemer. Det blev imødegået med besparelser i medarbejderstaben og nye omflytninger, der begrænsede huslejeudgiften.

Da udviklingen fra 2001 både betød faldende tilskud fra det offentlige og

fra fagbevægelsen, blev det besluttet at indlede fusionsforhandlinger med Arbejdermuseet fra 2002 med det nuværende fælleskab som resultatet.

I de sidste fem år er alle sejl blevet sat til for at placere arbejderhistorien langt stærkere inden for Danmarkshistorien. Den 12. juni åbner udstillingen "Statsministre – 8 socialdemokrater". Her får publikum mulighed for at stifte bekendtskab med et hjørne af de righoldige skatte, der er indsamlet gennem 100 år.

Et større portræt af ABA og dets virke i 100 år vil blive bragt i Arbejdermuseets/ABAs årsskrift 2008, der vil blive udsendt til venneforeningens medlemmer i juni.

Prisbelønnet afhandling om Arbejderbevægelsens Informations Central

Arbejderhistorieprisen 2008 blev uddelt i Arbejdermuseets festsal fredag den 23. januar, hvor Iben Bjørnsson fik prisen for sin magisterkonferens-afhandling fra Københavns Universitet om emnet: *Arbejderbevægelsens Informations-Central. Socialdemokratisk anti-kommunisme under den kolde krig, 1944-73.*

Der har i de sidste 10 år været stor interesse for Arbejderernes Informations-Centrals (AIC) aktiviteter under Den kolde Krig. Mange har ment, at AIC fungerede som en socialdemokratisk efterretningstjeneste med kontakter til de statslige efterretningstjenester.

AIC blev oprettet i 1944 af arbejderbevægelsen, som propaganda- og informationscentral. Opgaven var at opbygge et kontaktnet af socialdemokratiske tillidsmænd på arbejdspladserne, samt formidling af partiets politik. Under Den Kolde Krig blev det anti-kommunistiske arbejde en af organisationens hovedopgaver, som Iben Bjørnsson giver et meget detaljeret billede af. Hun konkluderer bl.a., at AIC foretog en omfattende

registrering af kommunistisk virksomhed, især på de danske arbejdspladser.

Organisationen havde i 1940'erne og 50'erne et vist samarbejde med politiets og forsvarrets efterretningstjeneste, den amerikanske og britiske ambassade, og både danske og udenlandske anti-kommunistiske organisationer, men forfatteren har ikke kunnet dokumentere en direkte kontakt til de udenlandske efterretningstjenester CIA og MI6.

Iben Bjørnssons undersøgelse bygger både på et omfattende arkivmateriale fra danske, britiske og amerikanske arkiver og på interviews. Det er således den grundigste undersøgelse af AIC til dato.

Afhandlingens konklusioner giver en fin indsigt i det komplicerede politiske spil, der foregik under Den kolde Krig, og AICs rolle i spillet som bindeled mellem de danske værkstedsgulve og "Den kolde Krigs" storpolitik.

Egne erfaringer

Prismodtageren præsenterede efter prisoverrækkel-

Prismodtageren Iben Bjørnsson

sen sin afhandling, og der var også lejlighed til at stille spørgsmål. Der var en livlig debat og mange kommentarer fra en bred kreds af nuværende og tidligere faglige og politiske tillidsrepræsentanter, som bl.a. orienterede om deres egne erfaringer med AIC.

Om Arbejderhistorieprisen

Arbejderhistorieprisen er siden 1993 blevet uddelt af Arbejdermuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Selskabet til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie (SFAH) og foreningen Arbejdermuseets Venner og er på 15.000 kr. I år fik bedømmelsesudvalget 13 afhandlinger til vurdering. Venneforeningens repræsentant i udvalget er Preben Hansen.

Skoletjenesten efterlyser!

Af Linda Nørgaard Andersen

Det sidste halve år har Skoletjenesten og museets driftsafdeling været i gang med at indrette nye undervisningslokaler.

De nye undervisningslokaler kommer til at ligge på museets anden sal i forlængelse af udstillingen om Familien Sørensen. Lokalernes indretning er inspireret af de pædagogiske tanker om læringsstile og æstetiske læreprocesser, der har brugen af alle sanser som det absolutte pædagogiske omdrejningspunkt.

Lokalerne kommer til at indeholde en arbejdstue og en skolestue fra perioden omkring år 1900, et forundringsrum hvor eleverne kan gå på opdagelse i et eventyrligt skab, mystiske kufferter og spændende æsker. Derudover vil der blive plads til, at eleverne kan sidde og arbejde i historiske værksteder.

Samtidig er vi i gang med at udvikle et nyt undervisningsforløb til folkeskolens ældste klasser. Forløbet tager udgangspunkt i udstillingen om 1950'erne og sætter særlig fokus på børn og unge i perioden. Til dette forløb efterlyser vi nu genstande/effekter, som vil kunne inddrages i undervisningen.

Til de nye undervisningslokaler og undervisningsforløbet om 1950'erne mangler vi en række genstande, effekter, møbler osv. som vi nu prøver at efterlyse.

På listen af denne side kan du se, hvad det er vi efterlyser lige nu.

Skulle du være i besiddelse af effekter/genstande fra listen, og vil du være villig til at donere det til Skoletjenestens undervisning, vil vi meget gerne høre fra dig.

Du kan kontakte Skoletjenesten på telefon 33 48 03 29, eller du kan sende en e-mail til:

linda.noergaard.andersen@arbejdermuseet.dk.

EFTERLYSNING

1950'erne

Legetøj fra 1950'erne for eksempel: mekanisk tog, mekaniske biler, dukkesæt med "dukke-mor" og "dukke-baby" i æske, Daells Varehus Ingeniør, dukker osv.

Tøj fra 50'erne både til børn, teenagere og voksne.

Lingeri – for eksempel BH i "den flatterende og spidse og moderne facon".

Grammofonplader – rock' n' roll for eksempel Elvis, Tommy Steele, Preben Uglebjerg og Peter Plejls rock' n' roll orkester.

Rejsegrammofon.

Blade og tegneserier, meget gerne:

Alt for damerne, Ugebladet Tempo, Hjemmets Søndag, Daells Varehus, Anders And.

Husholdningsregnskaber.

Undervisningslokaler

Spanskrør til skolestue.

Karakterbøger fra 50'erne.

Skolebøger, hæfter og opgaver fra perioden 1900 -1960.

Udstoppede dyr.

Slagbænk.

Globus fra perioden 1900 -1920.

Fotos fra perioden 1890-1910.

En lille to-personers sofa fra omkring år 1900.

Historien om Carlsberg gøres levende på ny hjemmeside

Af Jacob Bjerring-Hansen

Gennem 160 år er tusinder af mennesker gået gennem porten til Carlsberg: Bryggeriarbejdere, kuske, chauffører, brygmestre, funktionærer og direktører. Alle kan de fortælle deres version af historien om Carlsberg – og nu er deres fortællinger og meget andet samlet på internettet på hjemmesiden "Humlen ved Carlsberg" – en kollektiv fortælling.

www.humlenvedcarlsberg.dk er en ny hjemmeside, som jeg selv og projektmedarbejder Kitt Boding-Jensen igennem de sidste to år har planlagt og udarbejdet. På hjemmesiden fortælles historien om Carlsberg, som et vigtigt eksempel på vores industrielle kulturarv.

Arbejdermuseet har de sidste 4 år været meget aktivt i forhold til at sikre Carlsbergs historie opmærksomhed i forbindelse med udpegningen af industri-miljøet på Valby Bakke til et industriminde af Kulturarvsstyrelsen. Det har hele vejen været vores idé og perspektiv, at Carlsberg ville være et glimrende sted at starte, hvis man ønskede at dreje fokus væk fra tidli-

gere tiders – set fra vores synsvinkel – perspektivløse fokusering på de æstetiske og arkitekturhistoriske elementer.

Arbejdermuseet ønsker med hjemmesiden at vise perspektiverne for en tværfaglig og teknisk innovativ formidling, og derved ikke

Brygger Carl Jacobsen var meget kunstinteressert og donerede i henholdsvis 1888 og 1897 sin samling af dansk, fransk og antik kunst til Ny Carlsberg Glyptotek, og dermed til offentligheden. Bryggeriarbejdere er på billedet i færd med at opsætte de antikke skulpturer på Ny Carlsberg Glyptotek. Udstillingen blev indviet i 1906 i Hack Kampmanns nye tilbygning.

blot at rette fokus på de fredede bygninger og den imponerende arkitektur på Carlsberg-området, men også på forandringerne af virksomhedens produktion, kultur og relation til samfundet.

Hjemmesiden består af tre dele:

- ☛ En virtuel model – hvor den seneste computer-spilteknik indgår
- ☛ En lydcollage om livet på Carlsberg – baseret på ekspertise fra DR's nu lukkede montageafdeling
- ☛ Et historisk arkiv, som gør det muligt at gå på opdagelse i bryggeriets 160-årige historie

Gå på opdagelse

Når du besøger hjemmesiden kan du helt bogstaveligt gå på en timelang opdagelse i Carlsbergs historie. En del af hjemmesiden er en virtuel verden, som den besøgende kan træde ind i. Carlsbergs enorme kompleks kan opleves, mens bryggeriet fortsat fremstår i sin bygningsmæssige helhed.

Denne del kan kun matches af et egentligt besøg på området, som nu er åbent for offentligheden – og det kan anbefales!

Men om få år er området totalt forvandlet: bygninger er revet ned, andre har fuldstændig skiftet karakter og

endelig er hullerne imellem de tilbageblevne fyldt op af nye byggerier. Til den tid vil den virtuelle model kunne formidle en unik indsigt i Carlsbergs fysiske miljø anno 2008, mens produktionen fortsat var i gang.

På sin selvvalgte vej gennem området møder man gennem tidligere og nuværende Carlsberg-ansatte den specielle virksomhedskultur, som prægede Carlsberg; deres personlige fortællinger, fortalt af høj som lav på Carlsberg, vil i samspil med historiske kilder, film, fotos, tegninger og artikler lede den besøgende på opdagelse i 160 års historie.

Sa Tu Sai tilbage på museet

Af Linda Nørgaard Andersen

Skolerne i København, på Frederiksberg og det meste af Nordsjælland afviklede deres vinterferie i uge 7. I den anledning vendte efterårets store teatersucces "Sa Tu Sai", anført af teaterforeningen NOCANDO, tilbage til Festsalen hvor de spillede for et stort antal børn og voksne mandag, tirsdag og onsdag. Præcis som i efteråret kom alle følelser i spil blandt børnepublikummet.

De grinede sammen med dukkerne, når disse lavede sjov trods de barske vilkår, og de skuttede sig bag forældre og bedsteforældre, når den onde og ubarmhjertige fabriksejer hundede rundt med de stakkels børnearbejdere.

Efter forestillingen fik børnene mulighed for at komme helt tæt på stykkets virkelige stjerner: Dukkerne.

Ud over dukketeater gav vinterferien også mulighed for at deltage i en af dagens gratis publikumsomvisninger. Museets dygtige guider viste rundt både i "Familien Sørensen", hvor publikum kunne høre historien om familien bag udstillingen, og i "1950'erne" hvor kaffebaren, butiksgaden og lejligheden skabte rammerne for spændende fortællinger fra perioden.

Værn om arbejderbevægelsens foregangsmænd

På Assistens Kirkegaard på Nørrebro i København ligger flere af arbejderbevægelsens stolte foregangsmænd begravet. Desværre er flere gravsteder i en trist, trist tilstand. Således er tidligere formand for cigarmagernes fagforening, næstformand i Socialdemokratiet, folketingsmedlem for Socialdemokratiet samt leder for bryggeriet Stjernen, *Sigvald Olsens* gravsten væltet. Et andet grelt eksempel er "de fattiges digter" *Ulrik Peter Overby*, hvis gravsten også er væltet og i forfald. Det var Overby, der skrev "Socialistmarchen" – en af de allermest populære arbejdersange.

Jeg mener, det er vigtigt at huske på og værne om arbejderbevægelsens foregangsmænd i kampen for et retfærdigt samfund. Og det kan ikke passe, at deres gravsteder får lov at gå i forfald. Derfor har jeg startet en indsamling, der har til formål at rejse de cirka 54.000 kr., det vil koste at renovere *Sigvald Olsens* og *Ulrik Peter Overbys* gravsten, oplyser folketingskandidat *Lars Gaardhøj* i en henvendelse til venneforeningens medlemmer.

Overbys gravsten er i forfald.

Sigvald Olsens gravsten er både væltet og ulæselig.

Hvis du vil støtte indsamlingen, så er et ethvert beløb velkomment, og kan indsættes i Arbejdernes Landsbank på konto nr. 5361-0709231 (anfør "indsamling" som meddelelse). Mere information kan fås ved henvendelse til: Socialdemokraterne på Nørrebro v. Folketingskandidat *Lars Gaardhøj* -
Telefon: 28 92 25 98
eller pr. e-mail:
Larsg30@hotmail.com

Nyt om bøger *v/Preben Hansen* **Livskvalitet og kunst**

Arbejdernes Kunstforening bragte kunst til folket

Arbejdernes Kunstforening lever, men livskvaliteten er ikke, hvad den har været. Det er derfor ingenlunde utidigt, at *Hanne Abildgaard* og *Connie Hansen* har rejst den et monument, endda i to former: En kunstudstilling, der sagtens tåler at blive besøgt flere gange, og et bogværk, der både tåler og fortjener at blive studeret fra ende til anden.

Bogen er på hen ved 250 store sider med lige så mange flotte billeder, langt de fleste i farver. Udstilling og bog bærer begge foreningens navn med undertitlen *Kunst til folket 1936-2009*, og heri ligger netop det helt essentielle i den drivkraft, der besjælede både dem, der grundlagde foreningen, og dem, der senere videreførte virksomheden.

Fiduskunstens makværker, som for vindings skyld blev lokket ind i sagesløse menneskers hjem, affødte så megen forargelse hos seriøse kunstsolkere, at de nødvendigvis måtte træde op imod svindleriet og bringe folk til at forstå forskellen på fidus og ægthed. Det gjorde Arbejdernes Kunstforening ved en pædagogisk indsats

over for folk, men som Hanne Abildgaard skriver, ikke med PHs arrogance, men med pli. De undgik bevidst at nedgøre klassebestemt smag.

De glødende sjæle var folk som Preben Wilmann og Thor Pedersen, ikke at forglemme Aksel Jørgensen og Erling Frederiksen, senere John Mølgaard og Bjarne Esbensen samt adskillige andre, som bogen igennem hentes frem i lyset.

Meget blev opnået ved udstillinger på arbejdspladserne og debatter om kunsten. Andet blev opnået ved tilbud om grafiske arbejder til rimelige priser, men også ved bortlodning til foreningens medlemmer af unikke kunstværker.

Derimod kneb det for ildsjælene at få indflydelse på udsmykningen af arbejderbevægelsens lokaler, først og fremmest det nye Folkets Hus (nu Vega) på Enghavevej i København. Der er lidt af en roman i skildringen af idealisternes naive udspil til pressen uden at have sikret sig arkitekten Vilhelm Lauritzens og bygherrens, dvs. fagbevægelsens, indforstå-

else. Det kunne kun ende i nederlag, og desværre gik det ud over Aksel Jørgensens projekt til fordel for Dan Sterup-Hansens udsmykning. Ironisk nok var han en af Kunstforeningens yndlinge, men sådan er der jo så meget.

Der var andre fremtrædende kunstnere, som Arbejdernes Kunstforening ignorerede eller i hvert fald ikke inddrog i foreningens virksomhed. Det var f.eks. Cobra-kunstnerne (Asger Jorn og fæller) og i det hele taget de ekspressionistiske og konkrete kunstretninger, som i høj grad prægede sidste halvdel af det 20. århundrede. Årsagen skal søges i foreningens ønske om at fremme kunst, der skildrer virkeligheden i form af såvel dagligliv som arbejdsliv. Det kan være fint nok, men set med nutidens øjne har det alligevel betydet, at tiden løb fra Arbejdernes Kunstforening.

Nordisk samarbejde

Et initiativ, som ikke førte til ret meget, blev taget i John Mølgaards formandstid, da foreningen forsøgte at etablere et konkret samarbejde med tilsvarende for-

Et foto fra bogen. Bestyrelsesfrokost engang i 1960'erne. Fra venstre Eigil Jørgensen fra ALKA, Erling Frederiksen, Helge Bertram, Erik Hansen, Ernst Drosthede, foreningens sekretær 1960-63, samt Preben Wilmann. Foto ABA.

eninger i de nordiske lande. Det stoppede efter nogle indkøb af grafik i Sverige, Norge og Finland. Danmark havde på den tid været medlem af EF/EU en halv snes år, men det synes ikke at have inspireret til forsøg på samarbejde med andre europæiske arbejdere i et virke for kunsten.

Hanne Abildgaard har skrevet bogens første to tredjedele, som er en omhyggelig, men letlæst skildring af ideer og arbejde i Arbejdernes Kunstforening, medens Connie Hansen på de følgende sider fortæller

om foreningens kunstsamling og om maleskolen, der nu har til huse i Grøndal Centret neden for Bellahøj. Den er i dag foreningens væsentligste virksomhed med 30-40 aktive deltagere. Deres gennemsnitsalder er høj, men det er hævet over tvivl, at maleskolen gør deres livskvalitet mindst lige så høj.

Mette og Eric Mourier har stået for den grafiske tilrettelæggelse og satsen, og de ældste læsere vil ved synet af skriften mindes bøger fra 1930'erne som f.eks. Julius Bomholts *Arbejderkultur* og Oluf Bertolts *Pionerer*.

Samme urokkelige typer om end skriften fremstod halvfed. På forespørgsel oplyser Eric Mourier, at skriften bevidst er udvalgt for at give teksten et klart og fast præg, men faktisk er den nytegnet for en snes år siden af en hollandsk grafiker. Skriften hedder Caecilia. Bogtrykkunsten er lige så levende som al anden kunst.

Takket være støtte fra fem fonde kan bogen erhverves for 189 kr., men i museumsbutikken betaler Venneforeningens medlemmer som sædvanlig 10% mindre.

Folk foretrækker farver

En søndag eftermiddag i Rømersgade

Udenfor var det en mørk og regnfuld søndag, men indenfor i Rømersgade var det både interessant og fornøjeligt, da *Hanne Abildgaard* viste ca. 25 medlemmer af Venneforeningen rundt på den imponerende udstilling af et udvalg af de mange kunstværker, som Arbejderens Kunstforening har foræret Arbejdermuseet.

Godt 250 oliebilleder og grafik eller omkring en syvendedel af den store gave hænger på væggene i de underjordiske, men lyse udstillingssale. Hanne Abildgaard fortalte om de ildsjæle, der drog til felts mod fiduskunsten i en kamp for at udbrede seriøs kunstforståelse på arbejdspladserne og i hjemmene: Preben Wilmann, selv maler, men mest kunstkritiker og redaktør, Aksel Jørgensen, professor ved Kunstakademiet, og Erling Frederiksen,

maler med åbent øje ikke blot for egne værker.

I Kunstforeningen brødes to holdninger: Nogle ville skaffe arbejderne billige billeder til hjemmets udsmykning, mens kunstnerne havde svært ved at se, hvorfor de skulle arbejde under tariffen, om man så må sige. Der er stadig folk, som tror, Arbejderens Kunstforening modtog de mange værker som gaver. De tager fejl. Hanne Abildgaard har kigget i regnskaberne og har konstateret, at der først og fremmest blev købt kunst. Pengene kom ikke blot fra medlemskontingentet, men også fra LO's og Kulturministeriets tilskud, og da disse kilder tørrede ud, svandt også Kunstforeningens rolle som kunstkøber. Nu er foreningens væsentligste aktivitet en maleskole, ikke at forveksle med en malerskole!

Ved Kunstforeningens mange udstillinger på arbejdspladser, stillede kunstnerne ofte op og tog en snak med arbejderne i frokostpausen. Det gik livligt til, og der blev ikke sparet på kritiske ord om de "ubegribelige" værker, men når udstillingen tre uger senere blev pillet ned, var der pludselig mange, som savnede værkerne!

Af gode grunde er grafik billigere end oliemalerier. Grafik er mangfoldiggørelse, malerier er unika. Men grafik er oftere sort end farvemættet, og Kunstforeningen gjorde den erfaring, at folk foretrækker farver.

Hanne Abildgaard har en evne til at fortælle afslappet og alligevel stramt holde sig til væsentlige aspekter, så tilhørerne får et solidt grundlag for forståelsen, og dog får overladt noget til egen opdagelse. Der blev snakket livligt videre ved kaffebordet i festsalen, hvor foreningens næstformand, Jørgen Strand, fortalte om træk ved dette enestående, fredede lokale.

Da deltagerne atter kom ud i Rømersgade, var solen brudt overbevisende igennem. Men det var jo også kvindernes internationale kamp- og festdag den 8. marts.

Phan.

Deltagerne samlet i festsalen efter rundvisningen på særudstillingen. (Foto: Jørgen Strand)

Arbejdermuseets Venners bestyrelse

Formand/Redaktør

Preben Sørensen
Sundgade 3, st.
6400 Sønderborg
Tlf. 33 91 85 10
prebensorensen@bbsyd.dk

Næstformand/kasserer

Jørgen Strand
Branddamsvej 49
2860 Søborg
Tlf. 39 66 05 47/51 21 41 42
jstrand@webspeed.dk

Sekretær

Bendt Thuesen
Damtoften 9
2750 Ballerup
Tlf. 44 97 16 41
ebthuesen@get2net.dk

Best. medl.

Ib Arne Rahr
Karlsundevej 17
2690 Karlslunde
Tlf. 46 15 03 49
ibrahr@post.tele.dk

Best. medl.

Keld Andersen
Nørreled 5
2760 Måløv
Tlf. 38 79 07 32
keldandersen@city.dk

Best. medl.

Leif Max Hansen
Hyldekærparken 7
Gundsømagle
4000 Roskilde
Tlf. 46 78 88 77/21 27 98 66
leif.max@gmail.com

Suppleanter

Lise Werup
Emdrupvej 113, 4. sal
2400 København NV
Tlf. 39 69 33 79
werup@webspeed.dk

Erik Juul Andersen
Stenvad 8b
2800 Lyngby
Tlf. 44 44 43 73/40 31 43 73
eja@aof-danmark.dk

Arbejdermuseets repræsentant:

Peter Ludvigsen
museumsdirektør
Rådhusvej 43
2920 Charlottenlund
Tlf. 39 90 95 95/33 48 03 00
pl@arbejdermuseet.dk

Kontingentsats pr. 1. 4. 2009

Jeg vil gerne være medlem af Arbejdermuseets venner

sæt kryds

Husstandskontingent	☐	250 kr.
Pensionister / studerende og enkeltpersoner	☐	140 kr.
Pensionistpar	☐	170 kr.
Foreninger (indtil 100 medlemmer)	☐	500 kr.
Foreninger (fra 100-500 medlemmer)	☐	1000 kr.
Foreninger (over 500 medlemmer)	☐	1500 kr.

HUSK
VENLIGST
PORTO

Navn: _____
Gade: _____
Postnr.: _____
By: _____
Tlf. nr.: _____

Arbejdermuseets Venner
Arbejdermuseet

Rømersgade 22
1362 København K

Velkommen til **JAZZ-MATINÉ**

SØNDAG DEN 3. MAJ 2009
KL. 14.00 - 16.00
I ARBEJDERMUSEETS FESTSAL

"Finney's Jazzmen"s populære seks mands store band vil underholde med et spændende koncert-foredrag om:

NEW-ORLEANS JAZZENS HISTORIE

Fra New-Orleans til København!

Foredraget vil blive krydret med anekdoter, egne oplevelser og masser af musik-eksempler.

Orkestret vil endvidere med nogle populære sange få publikum til at deltage aktivt i arrangementet.

Gratis adgang

Ingen forudgående tilmelding -så kom i god tid !

Kaffe/the og kage samt øvrige drikkevarer kan købes i kaffebaren.

Med venlig hilsen
Bestyrelsen

MEDLEMSKORT

FOR ARBEJDERMUSEETS VENNER

For perioden 1. april 2009 - 31. marts 2010.

KLIP HER

Indbydelser til ny særudstilling

Åbning af ny særudstilling i Arbejdermuseet

Udstillingen **STATSMINISTRE. 8 socialdemokrater**
i anledning af ABA's 100 års jubilæum åbnes
fredag den 12. juni kl. 15.00 ved en sammenkomst
i museets festsal, hvor venneforeningens medlemmer er
meget velkomne.

Særligt indbudte er tidligere - og nuværende danske statsministre!

Rundvisning

Endvidere indbyder Arbejdermuseets Venner til en
special rundvisning i særudstillingen
søndag den 21. juni kl. 14.00
under ledelse af museumsinspektør **Helle Leilund**.

Efter rundvisningen indbydes deltagerne til
en sammenkomst med gratis kaffe/the og kage, for
yderligere orientering og drøftelse af særudstillingen.

Tilmelding til rundvisningen bedes ske senest
tirsdag den 16. juni til næstformand Jørgen Strand,
på tlf. 39 66 05 47 eller 51 21 41 42 eller til e-mail-adressen:
jstrand@webspeed.dk

Med venlig hilsen
Bestyrelsen

Socialdemokratiske statsministre på udstilling.

I 2009 har Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv 100 års jubilæum, og det markeres med en særudstilling på Arbejdermuseet med titlen "Statsministre – 8 socialdemokrater". Her ses et foto fra udstillingen:

Statsminister Hans Hedtoft fotograferet i statsministeriet, 1953.

Han er flankeret af to socialdemokratiske ministre, der siden selv blev statsministre. Til venstre H.C. Hansen og til højre J.O. Krag.

Læs mere om udstillingen side 7-8 og om to medlemstilbud i forbindelse hermed, side 23.